

Medewerker kamerdienst S

2de graad A-finaliteit

II-MeKa-a

BRUSSEL

D/2021/13.758/148

Versie januari 2022

Disclaimer

Gezien de te grote omvang en gedetailleerdheid van het geheel van de basisvorming en de specifieke vorming zoals bepaald door de Vlaamse regering (eindtermen, specifieke eindtermen, beroepskwalificaties) zal er, in tegenstelling tot het oorspronkelijke opzet van onze leerplannen, veelal onvoldoende ruimte zijn om de leerplandoelen in dit leerplan met voldoende diepgang te realiseren binnen de beschikbare onderwijstijd of voor het schoolbestuur, het lerarenteam of de individuele leraar om eigen inhoudelijke of didactische keuzes te maken.

De leerplannen 2de graad zijn opgesteld onder voorbehoud van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het verzoekschrift waarmee de vernietiging van dat decreet wordt gevraagd.

Naargelang de samenstelling van de studierichting waarvoor een leerplan geldt, integreren de leerplandoelen eindtermen basisvorming, cesuurdoelen en/of doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. In de concordantietabel geven we duidelijk aan welke leerplandoelen de eindtermen basisvorming, de cesuurdoelen en/of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie realiseren. De opgenomen cesuurdoelen en de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie werden in overleg met de onderwijsverstrekkers vastgelegd en zijn onder voorbehoud van de goedkeuring van de curriculumdossiers 2de graad.

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Net zoals in de eerste graad zijn de nieuwe leerplannen van de tweede graad ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool en gaan ze uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

De nieuwe leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de tweede graad. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de eerste graad. In de tweede graad onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. Leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de derde graad.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school [\[zie disclaimer\]](#).

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de tweede graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de tweede graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang tussen vakken binnen studierichtingen en over studierichtingen en finaliteiten. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan voor welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren specifieke vorming om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leeransen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen

zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

[zie disclaimer]

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen louter een indicatie van de nodige onderwijstijd. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen, welke methodieken ze hanteren.

1.4 Differentiatie

De nieuwe leerplannen bieden volop kansen om gedifferentieerd te werken. Ze laten toe om te differentiëren op verschillende manieren:

- verschillende inhoudelijke keuzes;
- doelen integreren;
- inhouden verbreden door andere contexten aan bod te laten komen;
- verdieping aanbieden;
- in te spelen op verschillen in het abstractievermogen van leerlingen.

Differentiëren is van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen die starten in een studierichting van de tweede graad en voor wie dit leerplan bestemd is, behoren immers wel tot de doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Dikwijls hebben zij reeds een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de eerste graad, de gevolgde basisoptie, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen.

Ook de motivatie van leerlingen is soms sterk verschillend. Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door het aanbieden van meer kennis of vaardigheden leerlingen uit te dagen.

Verschiede leerinhouden aanbieden aan verschillende leerlingen is één vorm van differentiatie. Andere mogelijkheden zijn differentiëren in didactiek, in graad van autonomie en ondersteuning. De ene leerling kan snel zelfstandig werken, de andere heeft intense begeleiding nodig. In de wenken bij de leerplandoelen verwijzen we soms naar differentiatiemogelijkheden. Dat kan door al dan niet ondersteuning of hulpmiddelen aan te bieden in de vorm van voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...

Didactische differentiatie kan ook betrekking hebben op het flexibel aanwenden van de beschikbare leertijd, zoals variëren in tempo van onderwijzen en in leertempo van leerlingen, de ene leerling of leerlingengroep wat meer tijd geven dan de andere om hetzelfde te leren. Differentiatie kan ook door leerlingen naar verschillende producten te laten toewerken die dan naar gedifferentieerde vormen van evaluatie leiden.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het leerplanconcept en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de samenhang met de eerste graad, de samenhang in de tweede graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle leerplandoelen zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de **tweede graad**. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar relevant verwijzen we ook naar **samenhang met de eerste graad** en naar specifieke items die reeds in de leerplannen van de eerste graad aan bod kwamen.

Ten slotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar beroepskwalificaties.

1.6 Tot slot

[zie disclaimer]

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende

vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische begeleiding – ondersteuning waar nodig.

2 Situering

2.1 Samenhang in de tweede graad

2.1.1 Samenhang binnen de studierichting Medewerker kamerdienst

De specifieke vorming wint aan betekenis als deze in samenhang met doelen uit de algemene vorming wordt gerealiseerd. Bij de beschrijving van de leerplandoelen worden enkele suggesties gedaan. We denken hierbij aan doelen uit het Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT in functie van teamwork, doelen uit het leerplan Nederlands met betrekking tot communicatie met de gast, doelen uit het leerplan Natuurwetenschappen bij het bespreken van de werking van onderhoudsproducten ...

2.1.2 Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit

Deze studierichting situeert zich in het domein Voeding en horeca maar heeft een verwantschap met de studierichting Schoonmaker in het domein Maatschappij en welzijn. Doelen met betrekking tot de ontbijtdienst sluiten eerder aan bij de studierichtingen Medewerker fastfood en Hulpkelner.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is opgemaakt voor het specifiek gedeelte van studierichting Medewerker kamerdienst en is geschreven voor 28u per week per schooljaar. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken in dat aantal lessen aan bod laat komen. [zie disclaimer]

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Medewerker kamerdienst en het vormingsconcept

Bij het uitvoeren van de activiteiten als medewerker kamerdienst komen heel wat aspecten van **sociale vorming** aan bod. Relationele en communicatieve vaardigheden vormen een belangrijke bijdrage in het professionele contact met de gast. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de functionele kant van de werkzaamheden. In veel situaties kan het contact met de klant ook een warme en persoonlijke dimensie krijgen die leidt tot wederzijdse voldoening.

In het verlengde daarvan is **talige vorming** onontbeerlijk. De leerling kan in contact komen met mensen van verschillende nationaliteiten. Dat kan zowel bij klanten als bij de collega's het geval zijn. De leerlingen leren zich niet alleen correct uit te drukken in het Nederlands maar ook in een andere taal. Het gaat om het groeien in de vaardigheden om talen te beheersen maar ook om de globale houding waarbij men zoekt naar mogelijkheden om zich verstaanbaar te maken.

De functie vereist ook een ruime **technische bagage**. Het vergt technische vaardigheden om de materialen en apparatuur optimaal te gebruiken, de juiste schoonmaakproducten te selecteren en correct te gebruiken, een stijlvolle bediening van het ontbijt uit te voeren, het linnen zorgvuldig te behandelen ...

Bij het uitvoeren van de verschillende taken van een medewerker kamerdienst kunnen de wegwijzers duurzaamheid, kwetsbaarheid, generositeit en gastvrijheid de richting aangeven.

Duurzaamheid hoeft niet enkel te verwijzen naar schoonmaakmaterialen en -producten die het milieu respecteren. Je kan dit ook ruimer zien: een goede ergonomische werkhouding, zorgvuldig omspringen met materieel, een goede werksfeer ... dragen eveneens bij tot duurzaamheid.

De contexten waarin een medewerker kamerdienst kan terecht komen is heel divers: veelal komen verschillende leeftijden, talen, culturen samen. Leerlingen worden uitgedaagd om in deze diversiteit **genereus** te zijn ten opzichte van de andere. Vanuit een **gastvrije houding** staat de leerling open voor een diversiteit van culturen en voedingsvoorkeuren. In die zin kan je etiquette zien als cultuurgebonden beleefdheidsregels en omgangsvormen. Via een correcte communicatie en respectvolle houding maakt de leerling verbinding met de gast en wordt gastvrijheid concreet.

Doordat de medewerker kamerdienst binnentreedt in de beslotenheid van een kamer of verblijf, zal de leerling ook moeten kunnen omgaan met **kwetsbaarheid**. Leerlingen moeten hierin gevormd worden zodat ze hiermee kunnen omgaan.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Overkoepelende vaardigheden

De leerlingen situeren de functie van medewerker kamerdienst, werken hygiënisch, arbeidsveilig methodisch. Ze vervullen administratieve formaliteiten en organiseren hun werkvoorraad. Het betreft meer algemene doelen die regelmatig aan bod komen bij het uitvoeren van de verschillende taken. Het is belangrijk om ze steeds in samenhang met andere vaardigheden aan te brengen.

Schoonmaakvaardigheden

De leerlingen verwerven basiscompetenties bij het schoonmaken. Dit houdt in: het selecteren van schoonmaakproducten, het gebruiken en onderhouden van schoonmaakmaterieel, het toepassen van de juiste technieken en het behandelen van afval.

Technieken met betrekking tot de kamerdienst

In de kamerdienst komen specifieke doelen aan bod zoals het opmaken van bedden, het opnieuw inrichten van de kamer of gemeenschappelijke ruimtes.

Technieken met betrekking tot de linnendienst

Naast het verzamelen, sorteren en verdelen van linnen en wasgoed verwerven leerlingen vaardigheden in het reinigen, onderhouden en strijken.

Vaardigheden bij de dienst van het ontbijt

De leerlingen bereiden de ontbijtdienst voor en passen technieken toe bij het verzorgen van het ontbijt in de zaal of op de kamer.

3.3 Opbouw

Het leerplan is ingedeeld volgens de hierboven vermelde krachtlijnen.

Dit leerplan biedt de ruimte om zelf keuzes te maken in het clusteren van doelen en zo tot dwarsverbanden te komen. Het is niet de bedoeling om de doelen in chronologische volgorde af te werken. Maak daarover afspraken binnen de vakgroep zodat er een horizontale en verticale afstemming is.

3.4 Samenhang in de tweede graad

In de tweede graad ligt de focus op onder begeleiding en met hulpmiddelen de basisvaardigheden en -attitudes verwerven.

Bij een aantal leerplandoelen wordt de samenhang met andere leerplannen aangeduid:

- Leerplan Maatschappelijke vorming:

Sociale en relationele vaardigheden om respectvol om te gaan met individuen worden verder ontwikkeld in functie van gastvrij omgaan met collega's en leidinggevenden op de werkplek. Het contact kent niet alleen een functionele invulling maar is persoonsgericht en kan voor de gast een grote meerwaarde betekenen.

- Gemeenschappelijk funderend leerplan:

De leerlingen kunnen via hun werkplek in de persoonlijke (werk)ruimte van een diverse, soms kwetsbare, groep mensen terecht komen. Dat vergt van hen een sociale opstelling die deels functioneel is maar ook getuigt van een integere en betrouwbare ingesteldheid.

- Leerplan Nederlands:

In het vak Nederlands ontwikkelen de leerlingen communicatieve vaardigheden. Die kunnen in heel wat activiteiten van de medewerker kamerdienst toegepast worden. Het gebruik van correct vakjargon eigen aan deze richting kan een meerwaarde zijn om de maatschappelijke status van het beroep te verbeteren.

- Leerplan Engels-Frans:

Gezien de leerling zowel bij gasten als in het team anderstaligen kan ontmoeten, is het aangewezen dat er ook basiscommunicatie in een andere taal mogelijk is.

- Leerplan Natuurwetenschappen:

Vooraf bij het gebruik van onderhoudsproducten, de werking ervan en de mogelijke risico's op gezondheid en omgeving kan een link gelegd worden met Natuurwetenschappen. Onderzoek naar minder milieubelastende reinigingsproducten en de invloed ervan op de mens (allergieën e.d.) is essentieel.

3.5 Aandachtspunten

Dit leerplan is opgemaakt voor een duale opleiding. Dat betekent dat de leerplandoelen in nauwe samenwerking met de mentor op de leerwerkplek moeten gerealiseerd worden. Dat gebeurt onder meer via een opleidingsplan. Het is een communicatiemiddel om duidelijke afspraken te maken over de inhoud, de taakverdeling en planning van de opleiding en wordt op maat van de beginsituatie van de leerling uitgewerkt.

De medewerker kamerdienst staat in voor de schoonmaak, de orde en het onderhoud van kamers en gemeenschappelijke ruimtes, werkt mee aan het opdienen van het ontbijt en het onderhoud van het linnen en wasgoed, teneinde de gast een hygiënisch en comfortabel verblijf te bieden.

De contexten waarin je deze doelen kan aanreiken zijn zeer divers. De beroepskwalificatie 'medewerker kamerdienst' waarop deze opleiding gebaseerd is, beoogt in de eerste plaats logiesverstrekkende bedrijven en toeristische organisaties. Hierbinnen is er een grote diversiteit (bv. hotels met verschillende comfortnormen, bed & breakfast, vakantiedorp, camping, zorghotel, residentieel verblijf zoals een aparthotel, logies op een schip of trein maar deze context kan zeker uitgebreid worden naar al dan niet tijdelijke woonverblijven in zorginstellingen zoals ziekenhuizen, woon- en zorgcentra, revalidatiecentra, assistentiewoningen ...

In de meeste gevallen is de medewerker kamerdienst vast in dienst maar logiesverstrekkende bedrijven schakelen meer en meer externe firma's in voor het onderhoud van de kamers. Het wassen en strijken van linnen en wasgoed wordt vaak (volledig of gedeeltelijk) uitbesteed. Het assisteren bij de ontbijtdienst hoort niet steeds bij het standaard takenpakket van de medewerker kamerdienst en wordt vaak opgenomen door een bedieningsmedewerker.

Vaak komt de medewerker kamerdienst terecht in een divers team waar – vooral in grotere bedrijven - verschillende talen gesproken worden. De doelen op het vlak van teamwork en communicatie met teamleden verdienen daarom speciale aandacht.

De medewerker kamerdienst zal omwille van risico's op grensoverschrijdend gedrag steeds onder begeleiding de gastenkamer betreden. Bij de andere leerplandoelen zal men streven naar een zekere zelfstandigheid maar een (verwijderd) toezicht blijft noodzakelijk.

De werkomstandigheden waarin de leerling zal tewerkgesteld worden, verdient bijzondere aandacht: de leerling kan ingeschakeld worden in verschillende diensten: doorlopend, ochtend en avondshift, in week, weekend, feestdagen. Dit vereist een flexibele houding. Bovendien zijn de taken fysiek belastend en zullen leerlingen moeten kunnen omgaan met een hoog werkvolume en -druk.

Het maatschappelijk aanzien van het beroep van medewerker kamerdienst is niet zo hoog ondanks het feit dat heel wat competenties noodzakelijk zijn om deze taken uit te voeren en deze job een belangrijke schakel is in de dienstverlening. Alhoewel de nood aan kwaliteitsvolle medewerkers kamerdienst groot is, worstelen de beoefenaars vaak met een laag zelfbeeld of dichten ze zichzelf geen hoge maatschappelijke waarde toe. In het aanleren van de verschillende competenties zal daarom steeds aandacht besteed worden aan een positief zelfwaardegevoel. Dit kan je realiseren door het versterken van het teamwork, het positief bekrachtigen van goede praktijkvoorbeelden (bv. affichering team van de week).

Om de beroepsgerichte vorming in de A-finaliteit effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Zij fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming, ze zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. We hebben die competenties opgenomen in LPD 0.

4 Leerplandoelen

LPD 0 De leerlingen handelen

- **in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures);**
- **kwaliteitsbewust;**
- **economisch en duurzaam;**
- **veilig, ergonomisch en hygiënisch.**

- ✓ Het leerplandoel bouwt verder op een aantal funderende doelen opgenomen in het Gemeenschappelijk Funderend leerplan. Door het doel te realiseren draag je bij tot de realisatie van de volgende doelen van het GFL:
  - LPD 2.1: de leerlingen gedragen zich zorgzaam en respectvol in relaties.
  - LPD 2.3: de leerlingen werken samen om bij te dragen aan een gemeenschappelijk resultaat.
  - LPD 3.3: de leerlingen ontwikkelen een integere en op rechtvaardigheid en duurzaamheid gerichte levensbeschouwing.
  - LPD 3.4: de leerlingen werken aan een rechtvaardige en duurzame samenleving waar plaats is voor iedereen.
  - LPD 5.1: de leerlingen doorlopen een creatief denkproces waarbij ze een zelfgekozen idee onderzoeken en vormgeven in de praktijk.
  - LPD 8.3: de leerlingen handelen veilig in de school en respecteren de veiligheidsvoorschriften en procedures.
  - LPD 10.1: de leerlingen gaan op een respectvolle manier om met regels en afspraken in de school en in de samenleving.
  - LPD 10.2: de leerlingen maken onderbouwde en verantwoorde ethische keuzes.
- ✓ In teamverband
  - Zie LPD 2 en 3
- ✓ Kwaliteitsbewust
  - Dit uit zich in zorgvuldig werken, aandacht voor details, het eigen werk controleren op fouten, het voortdurend reflecteren en zich bijsturen met het oog op het bereiken van de verwachte kwaliteit.
  - Je kan dit zowel op het niveau van het proces als op het eindproduct nastreven en kan als onderbouwend doel opgenomen worden in heel wat leerplandoelen.
- ✓ Economisch en duurzaam
  - Bij het kiezen van schoonmaakproducten (LPD 10) en het gebruiken van schoonmaakmateriaal (LPD 11) kan je duurzaam handelen aan bod laten komen.
  - Je kan voorbeelden aanreiken van logiesverstreckende bedrijven die werken aan [duurzame ontwikkelingsdoelen](#) (bv. ecolabel Green Key, Green Deal Duurzame zorg).
- ✓ Veilig, ergonomisch en hygiënisch.
  - Zie LPD 2 t.e.m. 4

4.1 Overkoepelende vaardigheden

LPD 1 De leerlingen situeren de functie van medewerker kamerdienst.

- ✓ Via dit leerplandoel kan je de verschillende contexten verkennen waarin een leerling met deze opleiding terecht kan. Deze contexten zijn zeer divers: bv. hotels met verschillende comfortnormen (en de verschillende soorten kamers), bed & breakfast, vakantiedorp, camping, zorghotel, aparthotel, mobiel logies (boot of trein), residentieel verblijf, zorginstelling ...

- ✓ Je kan aan de hand van de comfortclassificatie door Toerisme Vlaanderen de logiesverstrekkende bedrijven verkennen en je richten naar de verschillende soorten kamers met hun specifieke inrichting.
- ✓ Je kan via een bedrijfsbezoek leerlingen laten kennismaken met de verschillende contexten waarin ze binnen deze opleiding terecht kunnen komen.
- ✓ Je kan hierbij enkele kenmerkende zaken verkennen:
  - Wat is het takenpakket van de medewerker kamerdienst?
  - Wat is de plaats van een medewerker kamerdienst binnen de organisatie?
  - Welke andere functies tref je hier aan (met hun specifieke benamingen: gouvernante, floor supervisor, housekeeping ...)?
  - Wat zijn de arbeidsomstandigheden?
  - Wat is het typische voorkomen en kledij van het personeel?
  - Welke uitstraling wordt beoogd? Tot welke doelgroep richt het bedrijf zich? Welke beleving streeft men na?
  - Hoe wordt dit georganiseerd (soorten kamers, indeling van het gebouw, grondplan ...)?
- ✓ Je kan leerlingen hun eigen werkplek laten voorstellen voor de klas en onderling laten vergelijken aan de hand van enkele criteria.

LPD 2 De leerlingen handelen hygiënisch bij het uitvoeren van de verschillende taken.

- ✓ Je kan aandacht besteden aan wat persoonlijke hygiëne en het verzorgd voorkomen betekenen bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Je kan leerlingen de aandachtspunten in het schoolreglement laten vergelijken met de eisen in een professionele context. Je besteedt aandacht aan het belang van handhygiëne, lichaamshygiëne, het dragen van gepaste (beschermings)kledij conform de taakuitvoering, verzorgd kapsel en schoeisel. Je kan de leerlingen ook laten ontdekken welke verschillende afspraken er zijn tussen de verschillende bedrijven.
- ✓ Je kan de leerlingen hygiënisch en ordelijk leren omgaan met de werkomgeving. Alhoewel het er vaak mee samenvalt, staat het in de context van de basisprincipes los van het schoonmaken op zich. Het gaat om een algemene houding wat hygiëne betreft.
- ✓ Je kan leerlingen algemene hygiëneregels bijbrengen met een onderscheid tussen [schoonmaken](#), [ontsmetten](#) en [steriliseren](#).
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met richtlijnen of adviezen en protocollen die o.m. de sectororganisatie voorschrijft ter preventie van allergieën of beroepsziekten.
- ✓ Je kan leerlingen actuele en vakspecifieke bronnen en richtlijnen laten ontdekken en leren hoe ze te gebruiken.
- ✓ Je kan van dat leerplandoel gebruik maken om het belang van hygiëne en orde in een bredere context te plaatsen. Daarbij komen het effect van hygiëne en een schone omgeving op gezondheid en welbevinden aan bod.

LPD 3 De leerlingen respecteren de basisveiligheidsregels bij gebruik van materieel en (schoonmaak)producten en hebben aandacht voor de veiligheid van zichzelf, teamgenoten en gasten.

- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met alle facetten van een veilige werkomgeving. Daarbij komt de infrastructuur aan bod maar ook de elektrische apparaten, de te gebruiken schoonmaakproducten en de collectieve beschermingsmiddelen (CBM). Je kan dat bespreken aan de hand van concrete situaties bv. gladde en natte vloeren, hinderende emmers, ladders, vochtige handen bij het gebruik van elektrische toestellen, het veilig vullen van een linnenkar ...
- ✓ Leerlingen maken, om gezondheidsrisico's voor zichzelf te beperken, kennis met de aangepaste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) zoals gepaste handschoenen, mondmasker en beschermbril en dit als de handeling dit vereist.
- ✓ In dit leerplandoel kan je benaderen vanuit de persoonlijke veiligheid van de gast: afsluiten van de kamer en andere ruimtes, toezicht op onbevoegde personen, gebruik van loper of badge ...
- ✓ Je kan de brandveiligheidsprocedure en het evacuatieplan bespreken en de belangrijkste pictogrammen laten verklaren. Je kan leerlingen wijzen op het belang van het vrijhouden van gangen, trap en nooduitgang.
- ✓ De basisprincipes van levensreddend handelen kunnen aan bod komen: eenvoudige EHBO-handelingen bij snijwonden, brandwonden, verstikking ...
De klemtoon ligt op het gepast reageren: rustig blijven, verantwoordelijke verwittigen, eenvoudige hulp bieden.
Je kan dat in het begin van het schooljaar of tijdens een 'veiligheidsweek' bespreken aan de hand van een didactische affiche, demonstratie door een Rode Kruis medewerker, ... en dat opnemen in de leidraad praktijk.

LPD 4 De leerlingen handelen volgens ergonomische principes bij het uitvoeren van opdrachten, rekening houdend met (eigen) comfort en welbevinden.

- ✓ Een belangrijke voorwaarde om ergonomie te bespreken is een basisinzicht in het bewegingsstelsel. Enkele theoretische inzichten (anatomische aspecten in functie van de lichaamsdelen die risicovol kunnen belast worden) zijn belangrijk in functie van preventie.
- ✓ Het aanleren van de juiste technieken met bijzondere aandacht voor ergonomie voorkomt beroepsziekten. Denk aan het ergonomisch opmaken van een bed, het toepassen van de juiste hef- en tiltechnieken, een correcte houding tijdens het opdienen, het wringen van doek of dweil ...
- ✓ Je kan met de leerlingen de werkomgeving analyseren (bv. hoogte werktafel, gebruik van toestellen of materieel ...) en hen stimuleren om elkaar op foute houding of werkwijze aan te spreken.
- ✓ Je kan met leerlingen op zoek gaan naar het effect van ergonomisch werken op o.m. ziekte en de gevolgen ervan. Je kan de motivatie van leerlingen verhogen door gezondheidseffecten te bestuderen. Hierbij is het belangrijk ook de financiële implicaties voldoende te duiden.

LPD 5 De leerlingen handelen methodisch door het voorbereiden, plannen, uitvoeren en evalueren van een opdracht met behulp van een stappenplan.

- ✓ Je kan leerlingen een checklist of stappenplan aanreiken om een opdracht vlot te laten verlopen. Besteed daarbij vooral aandacht aan de structuur, het tempo, de efficiëntie en de logica die in het geheel zit alsook het op de juiste plaats terugzetten van materieel na de taak. Ook de economische component van het plan kan daaraan gekoppeld worden. Het stappenplan kan verschillend zijn naargelang de opdracht en/of context maar de methodiek is dezelfde.
- ✓ Alhoewel het volledige methodisch handelen belangrijk is, kan je extra aandacht besteden aan de nazorg van de opdracht (controleren, bijsturen en evalueren). Daarbij is het concrete resultaat en welke criteria voorop staan van belang.
- ✓ Je kan aan de hand van uitgeschreven procedures op het werk of op school (bv. reinigingsplan, procedure gevonden voorwerpen ...) het methodisch handelen concreet maken.
- ✓ Bij wijze van verdieping kan je de leerling zelfstandig de werkvolgorde van de opgelegde taken laten opstellen.

LPD 6 De leerlingen passen communicatieve en sociale vaardigheden toe in functie van een respectvolle omgang met gasten, collega's en leidinggevenden.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6, 9, 10, 12, 13, 16; II-MaVo-a LPD 3; II-EnFr-a LPD 12

- ✓ Je kan leerlingen relationele en communicatieve vaardigheden aanleren volgens de principes van gastvriendelijkheid en etiquette. Hierbij kan je meer specifiek inzetten op gesprekstechnieken: het aanknopen van een gesprek maar dit ook onderhouden en het beëindigen (in functie van efficiëntie).
Benadruk ook het belang van non-verbale communicatie. Je kan die principes toepassen bij het uitvoeren van de verschillende deeltaken: het zich gastvriendelijk toegang verschaffen tot de kamer, het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimtes, de ontbijtdienst ...
Denk daarbij ook aan discreet omgaan met informatie, het integer handelen, respect voor de privacy van de gast, uitvoeren van de werkzaamheden zonder te storen.
- ✓ Het betreden van de kamer houdt mogelijke risico's in waarbij de integriteit van de leerling in gevaar kan komen (verhoogd risico op grensoverschrijdend gedrag bv. ongewenste intimiteiten, verbale agressie, pesterij ...). Het is daarom belangrijk om de jongere hierop voor te bereiden en een aantal situaties te bespreken zodat ze hierin weerbaar worden. Je kan de leerlingen wijzen op het bestaan van een meldingsprocedure, een vertrouwenspersoon op het werk. Daarnaast zullen minderjarigen steeds onder begeleiding de kamer betreden.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met de deontologische code van het bedrijf of sector en de concretisering ervan met hen opnemen. Daarbij zal een discrete opstelling aandacht krijgen.
- ✓ Je kan de leerlingen het belang van functionele contacten bij de 'beleving van het verblijf' laten omschrijven. Denk bv. aan het informeren van de gast over de hoteldiensten, uitleg geven over de werking van een apparaat ... De medewerker

kamerdienst kan op die manier een rol spelen in het welbevinden van de gast.

De leerlingen zoeken een gepast evenwicht tussen aandacht en persoonlijk contact met de gast en het efficiënt uitvoeren van opdrachten zodat een kwaliteitsvolle dienstverlening gewaarborgd is. Een belangrijke vaardigheid inzake is actief luisteren.

- ✓ De leerlingen hebben bij het toepassen van communicatieve en sociale vaardigheden aandacht voor diversiteit. Die diversiteit uit zich zowel bij gasten als bij collega's maar ook op het vlak van leeftijd, interculturele gebruiken, nationaliteit, taal ....
- ✓ Je kan leerlingen stimuleren om positief, correct en creatief de Nederlandse taal te gebruiken. Zij gebruiken vakjargon (zowel in Nederlands, Engels en Frans) eigen aan de sector. Je kan leerlingen de opdracht geven om de gebruikte termen in de leerwerkplek te laten opsommen en verklaren.
Je kan in samenhang met de vakken Frans en Engels ook communicatie in een andere taal stimuleren. Het accent kan liggen op korte conversaties om zich later bij anderstalige gasten voldoende te kunnen uitdrukken zodat de werkzaamheden vlot kunnen verlopen. Je kan vooral inzetten op functionele communicatietechnieken.

LPD 7 De leerlingen werken in teamverband met het oog op een kwaliteitsvolle dienstverlening.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 3, 4, 8; II-Ned-a LPD 6, 9, 12

- ✓ Je kan de sociale en communicatieve vaardigheden die werden ingeoeffend of aangeleerd (LPD 6) hier verder concretiseren en gebruiken bij het werken in teamverband, groepswork, verschillende rollen opnemen, samenwerken met andere diensten (receptie, technische dienst, food en beverage) ...
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met groepen, rollen en posities. Zij leren overleggen in functie van hun werkzaamheden en kunnen bij het verdelen van taken rekening houden met elkaars mogelijkheden. Je kan hierbij leerlingen aanzetten tot zelfreflectie: wat is mijn rol en verantwoordelijkheid in het team? Hoe kan ik bijdragen tot een goede teamsfeer? Hoe kunnen we als team efficiënt samenwerken? Een teamoverleg na de (praktijk)les, ondersteund door een peerevaluatie kan hiertoe bijdragen.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennis maken met afspraken en procedures die in een organisatie gelden. Ook de afspraken die in de school gelden en die deels kunnen afwijken van wat voorzien is in ondernemingen of een thuissituatie kunnen aan bod komen. Je kan de verschillen tussen de afspraken op school en de afspraken in een professionele context laten verkennen.
- ✓ De leerlingen leren zich flexibel opstellen bij gewijzigde omstandigheden: snel wisselen van taken zodat het gemeenschappelijk doel bereikt wordt.

LPD 8 De leerlingen vervullen administratieve formaliteiten eigen aan de opdracht.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 9

- ✓ Je kan met de leerling de gangbare administratieve handelingen van de leerwerkplek bespreken en laten uitvoeren: aftekenen van blad wanneer werkzaamheden vervuld werden, controledocumenten, bestellingen plaatsen, aanduiden van de gepoetste

kamers, bijhouden van voorraad- of inventarislijsten, voorraadtekorten signaleren, registreren van ontbijten ....

Je kan hiervoor voorbeelden van sectoreigen software gebruiken.

- ✓ De administratie rond de eigen tewerkstelling kan ook aan bod komen.
- ✓ Je kan aandacht besteden aan het belang van deze administratie en niet enkel blijven staan bij het functionele karakter van deze taak.

LPD 9 De leerlingen organiseren, controleren en vullen de werkvoorraad aan.

- ✓ Je kan dat leerplandoel realiseren bij het aanvullen, controleren en op orde houden van de huishoudkar of linnenkar. Daarnaast zal dat zeker ook aan bod komen bij de linnendienst (het klasseren van het linnen in de voorraad), het bijhouden van de voorraad van de schoonmaakproducten en -materieel, het aanvullen van de ontbijtbuffetvoorraad, het controleren van de binnengekomen bestellingen ...
- ✓ Je kan de leerlingen het belang van een goed georganiseerde en beheerde werkvoorraad laten verklaren. Enkele principes van klasseren (volgens hygiëne-kleurcode, grootte, toepassing, FIFO en FEFO ...) kunnen besproken worden.
- ✓ De leerlingen melden tekorten volgens de afgesproken procedure.

4.2 Schoonmaakvaardigheden

LPD 10 De leerlingen kiezen schoonmaakproducten met aandacht voor de samenstelling, werking, effecten en risico's.

Samenhang tweede graad: II-Nat-a LPD 2, 8, 14, 17, 18

- ✓ Je kan de leerlingen de werking en het effect van het schoonmaakproduct aanleren met het oog op keuzes maken wanneer ze voor een opdracht staan. Hierbij zijn de samenstelling van het vuil (zoals vet, kalk, stof ...), de eigenschap van het vuil (losliggend of aangehecht, zichtbaar of onzichtbaar, organisch of anorganisch ...) maar ook het materiaal waarop het vuil zich bevindt van belang. Daarnaast zal ook het uiteindelijke doel de keuze van het product bepalen: reinigen en/of ontsmetten.
- ✓ Je kan de werking en het effect van schoonmaakproducten verduidelijken met behulp van de [Sinnercirkel](#). Hierbij kan je aandacht besteden aan de hoeveelheid die men van een schoonmaakproduct zal gebruiken (dosering) om een correct resultaat te bereiken.
- ✓ Aan de hand van het etiket of de productfiche van onderhoudsproducten kan je de samenstelling, werking, effect en risico met de leerlingen bestuderen.
- ✓ De leerlingen leren dat water een verschil in hardheid heeft en wat het belang van de temperatuur is. Je kan ze ook laten kennis maken met de chemische samenstelling in functie van eigenschappen van de te reinigen oppervlakken (zuur, base, pH ...).
- ✓ Je kan leerlingen dit leerplandoel steeds in samenhang met een technische vaardigheid. Het is niet de bedoeling om uitsluitend productkennis te verwerven gezien die snel evolueert. Je kan leerlingen bewust maken van trends en evoluties inzake schoonmaakproducten.

- ✓ Je kan leerlingen wijzen op ecologische en milieuvriendelijke alternatieven.

LPD 11 De leerlingen gebruiken en onderhouden het schoonmaakmaterieel en -toestellen met aandacht voor de werking en risico's.

- ✓ Via dat leerplandoel maken de leerlingen kennis met het meest voorkomende schoonmaakmaterieel en -toestellen en leren deze correct en zorgzaam gebruiken. (LPD 2 en LPD 3)
- ✓ De leerlingen respecteren de hygiëne-kleurcodes van het onderhoudsmaterieel (gereedschap, reinigingsdoeken ...).
- ✓ De leerlingen kunnen een technische fiche bestuderen en het correcte gebruik van het schoonmaakmaterieel en -toestellen daaruit afleiden. Indien nodig, zoeken ze bijkomende informatie op of vragen ze ernaar. In het verlengde daarvan leren de leerlingen veiligheidssymbolen op elektrische apparaten lezen en begrijpen.
- ✓ Je kan de leerlingen laten kennis maken met de prijzen van alle noodzakelijke schoonmaakmaterieel en vergelijkingen laten maken in functie van duurzaamheid.
- ✓ Je kan de leerling de correcte reiniging van alle materieel aanleren met aandacht voor de gevolgen als dat niet gebeurt (slijtage, geurhinder ...). Daarbij kan het belang van de systematiek benadrukt worden zodat het een onderdeel wordt van het schoonmaakproces. Wijs hen op het belang van het melden van defecten of tekorten.

LPD 12 De leerlingen passen de juiste technieken toe bij het schoonmaken van oppervlakken, ruimtes en uitrusting.

- ✓ De leerlingen passen de techniek van reinigen en desinfecteren toe in de verschillende ruimtes en uitrusting (gemeenschappelijke ruimtes, ontbijtruimte, keuken, kamer, toilet, badkamer ...) met verschillende oppervlakken of materialen zoals vloeren, ramen, spiegels, tapijten, natuursteen, keramiek, hout, beton, linoleum, roestvrij staal, leder, vinyl, laminaat, plastic, epoxy, composietmateriaal, metaallegeringen (vb. chroom, messing), ... Je leert hen ook oog te hebben voor de afwerkingen van deze oppervlakken en materialen omdat dit de keuze voor de te gebruiken onderhoudstechniek en schoonmaakproduct kan beïnvloeden (geverfd, gevernist, geglazuurd, gelakt, geboend ...).
- ✓ De leerlingen stemmen de techniek, product en dosis af op de vervuiling en het oppervlak. Afhankelijk van de context (bv. hotelkamer of residentieel verblijf) zullen ze andere normen hanteren.
- ✓ Je kan hen een keuze laten maken voor schoonmaakproducten (LPD 10) en -materieel (LPD 11) op basis van wat zij zullen reinigen. Ook de samenhang met het soort vuil kan hier opnieuw aan bod komen.
- ✓ Je kan leerlingen, o.m. vanuit commercieel oogpunt, wijzen op tempo en efficiëntie. Aan de hand van het gebruik van reinigingsplannen kan je dit doel in verband brengen met methodisch handelen (LPD 4).

LPD 13 De leerlingen maken het sanitair schoon.

- ✓ Je laat leerlingen kennismaken met de verschillende materialen die frequent voorkomen in sanitaire ruimtes zoals sanitair porselein, geglazuurd keramiek, kunststof wanden/douchescreens, glas en spiegelglas, geëmailleerd plaatstaal en acryl (bad, douche...), metaal (kranen, handvaten, ...). Je laat hen ook kennis maken met trends zoals inloopdouches, wastafels in natuursteen, toiletten in roestvrij staal ...
- ✓ De leerlingen hebben speciaal aandacht voor moeilijk bereikbare plaatsen (zoals voegen, afvoer en ventilatie, verlichting ...).
- ✓ Dat doel zal je in samenhang met hygiënisch werken (LPD 2) en methodisch handelen (LPD 5) aanreiken. Het benadrukken van een juiste werkvolgorde en het respecteren van de principes van hygiëne bij het onderhoud van sanitair is in deze cruciaal.

LPD 14 De leerlingen sorteren en verwijderen afval volgens de milieuvoorschriften.

- ✓ Je kan de leerlingen de vuilnisbakken laten ledigen en reinigen. In de context van de kamerdienst zullen de leerlingen het materiaal van de roomservice (ontbijt of maaltijd op de kamer) verwijderen en naar de juiste plaats brengen.
- ✓ Je kan de sorteerregels met de leerlingen doornemen en die vergelijken met de procedure in het bedrijf en de algemeen geldende milieuvoorschriften.
- ✓ Je kan dat leerplandoel aanbieden in samenhang met hygiëne (LPD 2) en veiligheid (LPD 3).

4.3 Kamerdienst

Bij de kamerdienst komen ook schoonmaakvaardigheden uit de vorige rubriek aan bod. Die worden hier niet herhaald.

LPD 15 De leerlingen maken bedden op in diverse contexten.

- ✓ Je kan de leerlingen aan de hand van een stappenplan laten kennismaken met een aantal methodes die toegepast worden naargelang de context van de overnachting. Je kan de leerlingen wijzen op het belang van een perfect opgemaakt bed in functie van een optimale beleving van het verblijf.
- ✓ Door het bespreken van de verschillende componenten van een bed (onderstel/boxspring, matras, topdekmatras, kussen, linnen en bedekking) kan je verschillende methodes van opmaken aanbrenge. Hierbij zal ook de grootte of uitvoering van het bed (standaard, single of twin, King, Queen, slaapbank, opklapbed, kinderbed ...) een rol spelen.
- ✓ Je kan de leerlingen wijzen op het belang van hygiëne, meer bepaald het voorkomen van bedwantsen (hoe deze herkennen, hoe voorkomen).
- ✓ Dat leerplandoel kan je in verband brengen met doelen met betrekking tot linnendienst en -onderhoud: soorten linnen, bedbedekking (donsdeken/plaid/deken en kussens (zo werken sommige hotels met een kussenmenu waarbij de gasten kunnen kiezen uit verschillende types van hoofdkussens volgens hardheid, vulling of grootte).

- ✓ Bij het opmaken van de bedden zal je leerlingen wijzen op de juiste methode in functie van ergonomisch werken (LPD 4).

LPD 16 De leerlingen richten de kamer opnieuw in met oog voor

- **hygiëne, orde en netheid;**
  - **aanbod en sfeerschepping;**
  - **functionaliteit van de toestellen en uitrusting;**
  - **wensen van de gast.**
- ✓ Dat leerplandoel staat in nauw verband met LPD 1. Om dit leerplandoel te realiseren zal de leerling een inzicht moeten hebben op de context waarin dit uitgevoerd wordt. Afhankelijk van het soort verblijf en type gast kan dat dus sterk verschillend zijn. Bij residentiële gasten zal je rekening houden met specifieke wensen of gewoontes.
  - ✓ De leerling zal dat methodisch aanpakken aan de hand van een stappenplan of checklist zodat de kamer voldoet aan de gestelde kwaliteitsnormen op het vlak van hygiëne, orde en netheid (LPD 2) .
  - ✓ Bij de inrichting van de kamer hebben de leerlingen oog voor het aanbod van de nevendiensten die aanwezig zijn op de kamer. Denk – afhankelijk van de context – aan het aanvullen van badlinnen/badjas, minibar, gratis dranken, onthaalproducten of guest supplies, folders ...
  - ✓ Een belangrijk element bij dat leerplandoel is de sfeerschepping. Je kan leerlingen wijzen op het zorgen van voldoende verluchting, inschakelen van sfeerverlichting inschakelen, instellen van verwarming/airconditioning, voorzien van bloemen/attentie of fruitmand ...
  - ✓ Aansluitend zal je de leerlingen wijzen op het zorgvuldig controleren van de toestellen en uitrusting. De leerlingen stellen technische mankementen, beschadigingen aan meubilair en de kameruitrusting vast en melden dit aan de verantwoordelijke.
  - ✓ Je kan wijzen op het integer handelen (zie LPD 6). Zo kan je de procedure inzake verloren voorwerpen of geld bespreken met de leerlingen.

LPD 17 De leerlingen maken gemeenschappelijke ruimtes gebruiksklaar voor diverse activiteiten.

- ✓ Met dat doel kan je diverse activiteiten waarbij medewerkers kamerdienst ingeschakeld worden aan bod laten komen. Denk aan het inrichten van een ontvangstruimte, lobby van een hotel, klaarzetten (mise en place) van een vergader- of banketzaal.
- ✓ Je kan met de leerlingen de verschillende (vergader)opstellingen bespreken. Leerlingen leren een stappenplan (function sheet) volgen en een grondplan lezen.
- ✓ Ook hier hebben leerlingen oog voor hygiëne, orde, netheid (zie LPD schoonmaakvaardigheden en opruimen). De leerlingen werken nauwgezet en controleren de aanwezige toestellen en uitrusting.
- ✓ Je kan de leerlingen enkele eenvoudige technieken aanreiken bij het verzorgen van planten, schikken van bloemstukken ...

4.4 Linnendienst

LPD 18 De leerlingen verzamelen, sorteren, verdelen en bergen het linnen en wasgoed op.

- ✓ Je kan dat doel zowel realiseren in samenwerking met een eigen of met een externe wasserij. De klemtoon ligt hier op het ordelijk en methodisch werken.
- ✓ Je laat de leerlingen het linnen en wasgoed controleren op het correct uitvoeren van het was- en droogproces, eventuele schade of tekorten melden ...
- ✓ Het linnen en wasgoed kan in voorkomende gevallen zowel eigendom van het bedrijf zijn of gehuurd worden, daarnaast kan het gaan om bedrijfskledij of persoonlijk wasgoed van de gast. In het laatste geval zal er eveneens een persoonlijk contact zijn met de gast en kan klachtenbehandeling aan de orde zijn.
- ✓ Dat doel kan je in samenhang brengen met het vervullen van administratieve formaliteiten (LPD 8).

LPD 19 De leerlingen reinigen en onderhouden linnen en wasgoed.

- ✓ Je kan leerlingen laten kennismaken met etiketten op textiel om de instructies voor het reinigen te leren kennen. De verschillende vezels en stoffen kunnen daarbij benoemd worden.
- ✓ Je kan leerlingen de gepaste reinigingstechnieken laten toepassen zoals het correcte gebruik van een wasmachine en de diverse programma's die daarvoor noodzakelijk zijn, de soorten onderhoudsproducten voor textiel, de soorten vlekken en hoe die te behandelen. Het reinigingsproces (temperatuur, duur ...) kan je via het proces van de [Sinnercirkel](#) met de leerlingen doornemen.
- ✓ Je kan leerlingen wasgoed laten sorteren en wijzen op de gevolgen waarbij linnen en wasgoed kan beschadigd worden door een foute programmakeuze bij de wasmachine of het onterecht drogen in een droogkast.
- ✓ Je kan leerlingen wasgoed laten drogen op verschillende manieren (volgens onderhoudsetiket) om het nadien correct op te bergen.
- ✓ Je kan aan de hand van eenvoudige technieken leerlingen kleine herstellingen laten uitvoeren aan textiel.

LPD 20 De leerlingen strijken het linnen en wasgoed.

- ✓ Je kan verschillende strijktechnieken aanreiken aan de hand van verschillende producten en textielsoorten. Aan de hand van het etiket laat je leerlingen inschatten welke techniek ze moeten toepassen.
- ✓ Je kan leerlingen laten kennismaken met professionele strijkmachines via een bezoek aan een professionele wasserij of linnendienst in een hotel.

4.5 Ontbijtdienst

LPD 21 De leerlingen bereiden de ontbijtdienst voor.

- ✓ De leerlingen verkennen de soorten ontbijten op het vlak van samenstelling, voedingswaarde, trends, culturele gewoontes, voedingsvoorkeuren ... Je kan de belangrijkste warme dranken en ontbijtgerechten bespreken op het vlak van bereiding.
- ✓ De leerlingen voeren alle voorbereidende werkzaamheden uit voor de ontbijtdienst. We denken aan het schikken van de tafels volgens een zaalplan, mise en place (klaarzetten materieel, schikken ontbijtbuffet, indekken van de tafels) ...
- ✓ De leerlingen hebben aandacht voor sfeerschepping en beleving (verlichting, geluid, geur, multimedia, temperatuur, tafeldecoratie, sfeerelementen ...).
- ✓ Bij wijze van uitbreiding kan je een klasontbijt in een hotel verbruiken zodat leerlingen de ontbijtdienst grondig verkennen. Je kan nadien dat ontbijt zelf organiseren op school ... Je kan dat organiseren in samenwerking met andere opleidingen (bv. Keukenmedewerker)

LPD 22 De leerlingen verzorgen de dienst van het ontbijt in de zaal met aandacht voor de basisprincipes van voedselveiligheid.

- ✓ Organiseer de ontbijtdienst in verschillende formules zoals ontbijt met bediening aan tafel, buffetdienst, meeneem (ontbijtmand) ... zodat leerlingen die vaardigheden in de praktijk kunnen inoefenen. De leerlingen verkennen het verschil in organisatie tussen de verschillende concepten en oefenen bedienings- en presentatietechnieken.
- ✓ De klemtoon ligt hier op het technisch handelen: opdienen en afruimen, discreet bewegen, volgens ritme van de gast, oogcontact, correcte houding ... met het oog op een kwaliteitsvolle dienstverlening.
- ✓ Je kan bij dat doel ook de communicatie met de gast belichten (LPD 6): laat leerlingen informeren naar wensen i.f.v. het ontbijt, informatie verschaffen met betrekking tot allergenen ...
- ✓ Bij het uitvoeren van werkzaamheden met voeding zullen de basisprincipes van voedselveiligheid handelen zeker aan bod komen. Denk aan handhygiëne, temperatuurcontrole (warmhoudbuffet, koeling ...), afspraken i.v.m. verpakken en bewaren.

LPD 23 De leerlingen verzorgen de dienst van het ontbijt op de kamer.

- ✓ Bij de roomservice zal je leerlingen wijzen op het methodisch handelen. Een goede voorbereiding en nauwkeurig werken voorkomt tijdsverlies.
- ✓ Daarnaast kan je met dat doel ook de regels van gastvrijheid en integer handelen inoefenen (zie LPD 6) bij het betreden van de kamer. Je kan met de leerlingen verschillende situaties bespreken en hen op die manier voorbereiden zodat ze gepast reageren en zich wendbaar opstellen afhankelijk van de situatie.

5 Lexicon

Duurzaam handelen

Duurzaam handelen is handelen zodat er zowel nu als in de toekomst, zowel hier als elders op de wereld en voor alle organismen geen nadelig effect is waardoor deze niet meer kunnen bestaan.

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's): de Verenigde Naties keurde in 2015 zeventien doelstellingen en subdoelstellingen goed die mensen en landen moeten aanzetten tot actie in domeinen die van cruciaal belang zijn voor de mensheid en de planeet. De doelstellingen kunnen worden onderverdeeld in vijf thema's: Mensen (People), Planeet (Planet), Welvaart (Prosperity), Vrede (Peace) en Partnerschap (Partnership). Meer informatie vind je op www.sdgs.be.

Ontsmetten

Het inactiveren of reduceren van schadelijke micro-organismen op oppervlakken tot een aanvaardbaar niveau, zodat er geen besmettingsgevaar is. Ontsmettingsmiddelen zijn stoffen die in staat zijn micro-organismen te reduceren tot een aanvaardbaar peil. Ontsmetting van oppervlakken en instrumenten kan zowel thermisch (hete luchtsterilisator) als chemisch (ontsmettingsalcohol, ethanol). Wanneer de leerling zich verwondt tijdens de werkzaamheden, wordt de verwonding schoongespoeld met een erkend ontsmettingsmiddel.

Schoonmaken

Is het verwijderen van zichtbaar vuil en onzichtbaar organisch materiaal om te voorkomen dat micro-organismen zich kunnen handhaven, vermeerderen en verspreiden. Het onderscheid met reinigen is niet zo groot en wordt door mekaar gebruikt. Er is wel een duidelijk onderscheid met desinfecteren of ontsmetten en steriliseren.

Sinnercirkel

De Sinnercirkel beschrijft 4 factoren, temperatuur, actie, chemie en tijd (T.A.C.T.), die van invloed zijn op het succes van een reiniging. Een goed gebalanceerde Sinnercirkel biedt de beste was- of reinigingsresultaten.

Steriliseren

Hierbij worden alle micro-organismen op of in een voorwerp gedood of geneutraliseerd (kiemvrij gemaakt). Steriliseren kan via verhitting met een hete luchtsterilisator voor de sterilisatie van metalen instrumenten en glas of verhitten met stoom (onder druk) met een autoclaaf voor de sterilisatie van instrumenten, glazen voorwerpen of bepaalde kunststoffen en doeken.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materieel die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school of de werkplek of een extern opleidingscentrum minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

6.1 Infrastructuur

Om de doelen van dit leerplan te realiseren is nodig:

- Eenvoudige keuken (afwerkingskeuken bestaande uit fornuis, oven ... in functie van het inoefenen van doelen mbt de ontbijtdienst;
- Een restaurant, met de mogelijkheid tot het verzorgen van een ontbijtdienst;
- Een afwasruimte met aanwezigheid van toestellen;
- Toestellen ifv het was- en droogproces, strijken en kleine herstellingen;
- Koelkast en diepvries;
- Lesruimte
  - met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materieel kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
  - met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
  - met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
  - met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- Een bed om op te maken met verschillende soorten linnen;
- Een gevarieerd aanbod van ruimtes die de leerling kan schoonmaken en opnieuw inrichten:
  - Slaapkamer met sanitaire ruimte
  - Keuken
  - Gangen
  - Vergaderzaal
  - Ontvangstruimte
  - ...
- Een gevarieerd aanbod aan oppervlakken die de leerling kan schoonmaken:
  - Vloeren
  - Wanden met inbegrip van douchescreens
  - Ramen
  - Toebehoren zoals kranen, armaturen ...
  - Meubilair
  - ...
- Een gevarieerd aanbod aan materialen die de leerling kan schoonmaken:
  - Hout o.a. (fineer)parketvloeren, meubilair ...
  - Vinyl-, laminaat-, en linoleumvloeren ...
  - Gietvloeren: beton, epoxy, polyurethaan ...
  - Tegelvloeren o.a. keramiek, natuursteen ...
  - Tapijten
  - Roestvrijstaal, koper, messing, chroom ...
  - Glas, spiegelglas ...
  - Kunststoffen
  - Geverfde, geverniste, geboende oppervlakken ...
  - ...

6.2 Materieel, toestellen, machines en gereedschappen beschikbaar in de infrastructuur

- Klein schoonmaakmaterieel
  - Microvezeldoeken
  - Moppen
  - Ontstoffers
  - Sponzen
  - Zeemvellen
  - Keukenhanddoeken
  - Glasdoeken
  - Dweilen
  - Emmers en wringers
  - Vloerwissers voor natte en droge reiniging
  - Inwassers
  - Raamwissers met telescopische steel
  - Bezems
  - Handveger en stofblik
  - Waarschuwingsborden
  - Stofzuigers
  - Linnenkarren
  - Schoonmaakwagens
  - ...
- Schoonmaakproducten en machines:
  - Zepen, detergents, oplosmiddelen, desinfectiemiddelen, allesreinigers, ontvetter en ontkalker
  - Professionele schoonmaakmachine en stofzuiger
  - ...
- Toestellen i.f.v. ontbijtdienst:
  - Keukenmaterieel: basismaterieel in functie van het inoefenen van de leerplandoelen met betrekking tot de ontbijtdienst.
  - Restaurantmaterieel: bestek, buffettafel met koeling, borden, decoratie, dienplateau, dispenser met papier, fruitpers, glaswerk, koffiezetapparaat, kommen, tafellinnen, muziekinstallatie, peper- en zoutstellen, porseleinen vaatwerk, servetten, stoelen restaurant, tafels restaurant, toaster, verwarmplaten (réchaud), warmhoudrecipiënt (chafing dish), waterkoker.
  - Hygiëne en vaatwas: handwasbak, handwasmiddelen en handdesinfectie, vaatwasmachine, vuilnisbakken.
  - Verpakken en etiketteren: dispensers, verpakingsfolie en verpakingsrecipiënten, etiketteersysteem met labelprinter of alternatief systeem.
  - Grondstoffen en hulpstoffen om ontbijtdienst te kunnen inoefenen.

Het aanwezige materieel is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6.3 Materieel en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen in functie van het gebruik van arbeidsmiddelen, conform de voorschriften.

7 Concordantie

De concordantietabel wordt aangevuld met de doelen die leiden naar de beroepskwalificatie van zodra het curriculumdossier is goedgekeurd.

ONTWERP LEERPLAN

Inhoud

1	Algemene inleiding	5
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	5
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.4	Differentiatie	7
1.5	Opbouw van de leerplannen.....	8
1.6	Tot slot	8
2	Situering	9
2.1	Samenhang in de tweede graad	9
2.1.1	Samenhang binnen de studierichting Medewerker kamerdienst	9
2.1.2	Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit	9
2.2	Plaats in de lessentabel.....	9
3	Pedagogisch-didactische duiding	9
3.1	Medewerker kamerdienst en het vormingsconcept	9
3.2	Krachtlijnen	10
3.3	Opbouw.....	11
3.4	Samenhang in de tweede graad	11
3.5	Aandachtspunten.....	11
4	Leerplandoelen	12
4.1	Overkoepelende vaardigheden.....	13
4.2	Schoonmaakvaardigheden.....	18
4.3	Kamerdienst	20
4.4	Linnendienst.....	22
4.5	Ontbijtdienst	23
5	Lexicon	24
6	Basisuitrusting	24
6.1	Infrastructuur	25
6.2	Materieel, toestellen, machines en gereedschappen beschikbaar in de infrastructuur	26
6.3	Materieel en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken.....	27
7	Concordantie	27